

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 217/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou [REDACTED] v mene ktorej koná advokátka [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 45/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 45/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že 25. februára 2014 sťažovateľ podal okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáha náhrady škody, sťaženia spoločenského uplatnenia, bolestného a zaplataenia nemajetkovej ujmy voči [REDACTED] a spol. (ďalej len „žalovaný“).

Okresný súd rozhodol 1. decembra 2015 rozsudkom v merite veci (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že žalobcovi priznal zaplataenie sumy 74 954,73 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 21 792,55 € od 13. júna 2012 až do 2. apríla 2014 spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 15 875,02 € od 3. marca 2014 až do zaplataenia, to všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku s tým, že rozsudok bol právnej zástupkyňi sťažovateľa doručený 15. februára 2016, avšak odôvodnenie tohto rozsudku sa netýkalo nárokov, ktoré si sťažovateľ v konaní uplatnil, pretože v ňom okresný súd odôvodnil rozhodnutie, ktorým zrejme rozhodol iný spor.

Vzhľadom na uvedené požiadala právna zástupkyňa sťažovateľa návrhom zo 17. februára 2016 o vydanie opravného uznesenia podľa § 164 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „opravné uznesenie“), prípadne o opravu odôvodnenia podľa § 165 Občianskeho súdneho poriadku.

Okresný súd o návrhu sťažovateľa nerozhodol napriek žiadostiam zo 17. februára 2016 (v poradí prvá), z 23. mája 2016 (v poradí druhá) a žiadosti z 22. novembra 2016 (v poradí tretia), ktorými sťažovateľ žiadal o doručenie opravného uznesenia, čím podľa jeho názoru „okresný súd spôsobil v konaní pried'ahy napriek tomu, že vo veci meritórne rozhodol už v decembri 2015“.

Sťažovateľ podaním zo 7. februára 2017 požiadal predsedu okresného súdu v súlade s § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) o odstránenie nedostatkov v postupe súdu spočívajúce v porušovaní práva na konanie bez zbytočných prietáhov.

Zákonná sudkyňa k podanej sťažnosti uviedla, že *„01. 12. 2015 súd rozhodol rozsudkom č. k. 8 C/45/2014-218. Dňa 01. 03. 2017 bol daný pokyn zákonnou sudkyňou na doručenie podaní z č. l. 243 a 226 stranám sporu. Toho istého dňa bolo z dôvodu žiadosti podanej právnu zástupkyňou žalobcu v dňoch 29. 02. 2016 a 24. 11. 2016 na opravu rozsudku zo dňa 01. 12. 2015, č. k. 8 C 45/2014-218 v časti odôvodnenia vyhotovené opravné uznesenie sp. zn. 8 C/45/2014, ktoré sa doručovalo stranám sporu. O návrhu právnej zástupkyne žalobcu na opravu predmetného rozsudku nemala vedomosť (zjavne došlo k založeniu spisu omylom do niektorej skriň v civilnej kancelárii). Spis našla vo februári 2017 vo veľkej kope rôznych spisov, ktoré jej boli civilnou kanceláriou prinesené začiatkom roka 2017.“*

Predsedníčka okresného súdu zistila nečinnosť zo strany súdu v predmetnom súdnom konaní, a to v období od 25. januára 2015 do 1. marca 2017 a sťažnosť s poukazom na uvedené obdobie vyhodnotila ako dôvodnú. Zároveň uviedla, že *„namietané uznesenie bolo 11. 04. 2017 odoslané procesným stranám a vec bola na základe rozhodnutia predsedníčky zaradená medzi sledované veci, s režimom kontroly úkonov v spise každé tri mesiace“*.

Proti rozsudku okresného súdu podal žalovaný odvolanie. Sťažovateľ nevyužil svoje právo na vyjadrenie k odvolaniu.

Sťažovateľ ďalej uvádza:

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia

neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu. V tomto prípade je otázka nastolenia právnej istoty sťažovateľa spojená s vydaním opravného uznesenia k rozsudku súdu prvej inštancie a predložením veci odvolaciemu súdu.

Otázku existencie zbytočných prietahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry skúma so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu podľa:

a) právnej a faktickej zložitosti veci, ktorá sa skúma aj so zreteľom na povahu veci a o čo v nej účastníkovi konania (sťažovateľovi) ide, b) správania účastníka konania a c) spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

Ad. a) Predmetom návrhu bolo vydanie opravného uznesenia k rozsudku súdu prvej inštancie. Máme za to, že v predmetnej veci ide o jednoduchú právnu a faktickú vec, ktorá v žiadnom prípade neodôvodňuje zbytočný prietah v rozsahu jedného roka, pričom je zjavné, že súd vo vyššie uvedenom období nekonal bez prietahov, čo nakoniec potvrdila aj predsedníčka súdu v upovedomení o spôsobe vybavenia sťažnosti právnej zástupkyne sťažovateľa. O jednoduchý úkon súdu ide aj v prípade predloženia veci odvolaciemu súdu.

S ohľadom na vyššie uvedené sa domnievame, že závažnosť vzniknutej ujmy a jej okolnosti sú veľmi významnej kvality s poukazom na to, že vo veci samej ide o náhradu škody na zdraví, teda vec podľa bodu č. 8 písm. a) spoločných zásad obsiahnutých v Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava I s osobitnou rýchlou konania, ktorá sa má v zmysle vybaviť prednostne...

Ad. b) Správanie sťažovateľa ako účastníka konania (žalobcu v súdnom konaní) je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní došlo k zbytočným prietahom. Sťažovateľ žiadnym úkonom neprispel k prietahom alebo k spomaleniu postupu súdu, naopak početnými žiadosťami sa snažil o odstránenie protiprávneho stavu.

Ad. c) Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí zbytočné prietahy, je postup okresného súdu. Nečinnosť a neefektívnu činnosť okresného súdu nemožno podľa názoru sťažovateľa ničím ospravedlniť.

Neodôvodnené prietahy, ktorými sa konanie nezmyselne predĺžilo, a to nečinnosťou Okresného súdu Bratislava I, viedli k porušeniu základného práva na prerokovanie veci sťažovateľa bez zbytočných prietahov.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o sťažnosti takto:

„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], nar.: [REDAKOVANÉ] bytom: [REDAKOVANÉ] (v splnomocnení uvedené bytom: [REDAKOVANÉ], pozn.), na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, bolo postupom Okresného súdu Bratislava I porušené.

[REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 500,- Eur (slovom: dvetisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] vedený vo [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony v zmysle § 10 ods. 1, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) [REDAKOVANÉ] v sume 264,22 Eur s DPH, na účet advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] vedený vo [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným prieskumom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto

práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

Ústavný súd konštatuje, že predmetom predbežného prerokovania s'ťažnosti je v danom prípade preskúmanie opodstatnenosti tvrdenia s'ťažovateľa, podľa ktorého postupom okresného súdu v napadnutom konaní malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z obsahu s'ťažnosti vyplýva, že namietané porušenie označených práv s'ťažovateľ odôvodňuje tým, že okresný súd vydal opravné uznesenie po viac ako roku od písomného vyhotovenia rozsudku, a to bez zavinenia na strane s'ťažovateľa. Uvedenú dobu považuje za neprimerane dlhú vzhľadom na skutočnosť, že ide o jednoduchý úkon súdu, čím došlo k zbytočným priet'ahom pred okresným súdom, ktoré trvajú dosiaľ, keďže spis nebol do dnešného dňa predložený odvolaciemu súdu pre účely rozhodnutia o odvolaní.

Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o s'ťažnosti s'ťažovateľa v rámci jej predbežného prerokovania zistil, že okresný súd expedoval spis sp. zn. 8 C 45/2014 Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) už 29. septembra 2017.

S'ťažovateľ namietá porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní na tom základe, že ani po podaní s'ťažnosti na priet'ahy v konaní predsedovi okresného súdu okresný súd nekoná bez ďalších priet'ahov s'ťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. októbra 2017 (odoslanou na poštovú prepravu 17. októbra 2017), t. j. v čase, keď okresný súd už vec postúpil krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že k namietanému porušovaniu v sťažnosti označených práv na uvedenom skutkovom základe v čase podania sťažnosti postupom okresného súdu už nemohlo dochádzať, a preto sťažnosť v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd nad rámec konštatuje, že využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa citovaného zákonného ustanovenia zákona o súdech, sa v okolnostiach posudzovanej veci prejavilo ako účinný prostriedok nápravy, ktorý mal k dispozícii a úspešne ho aj využil ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Po prešetrení vybavenia sťažnosti predsedníčkou okresného súdu z 11. apríla 2017, ktorá uznala dôvodnosť sťažnosti v období od 25. januára 2015 do 1. marca 2017, okresný súd už plynulo vykonával úkony.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom ustanovených náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade, že postupom krajského súdu bude dochádzať k zbytočným priet'ahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2018